

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Departament Społeczeństwa Obywatelskiego

Zastępca Dyrektora

Łukasz Marcisz

DOB.NK.6621.3.2023

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Fundacja Dzieci Afryki

Aleja Zjednoczenia 13

01-829 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zgodnie z prawem¹, zespół kontrolujący² przeprowadził kontrolę planową w **Fundacji Dzieci Afryki**³ w Warszawie. Zespół kontrolujący, którego skład przedstawiono w protokole kontroli⁴, działał na podstawie upoważnień wydanych przez Pana Łukasza Marcisza, zastępcę dyrektora w Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego (DOB) w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Przedmiotem kontroli były zagadnienia z zakresu: „Prawidłowości gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego”.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

Ustalenia kontroli przedstawiono w protokole kontroli, który doręczono Fundacji 30 czerwca 2023 r. Protokół kontroli podpisali elektronicznie członkowie zespołu kontrolującego, zastępca dyrektora DOB i Pan _____ – Prezes Zarządu Fundacji. Fundacja przesłała podpisany protokół elektronicznie do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów 4 lipca 2023 r. Fundacja nie wniosła zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

---

¹ art. 29 ust. 1 i 2, w związku z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 571) – zwana dalej „ustawą” lub „udpp”.

² _____ – główny specjalista oraz _____ ekspertka w Wydziale Procedur Kontrolnych.

³ Zwane dalej „Fundacją”.

⁴ Protokół nr DOB.NK.6621.3.2023 z 4 lipca 2023 r.

Działalność Fundacji w zakresie objętym kontrolą **oceniamy pozytywnie pomimo stwierdzonych uchybień – kategoria 1 – działanie zgodnie z przepisami prawa.**

Powyższą ocenę uzasadniają ustalenia kontroli, powzięte na podstawie weryfikacji dokumentacji merytorycznej i finansowej przedłożonej kontrolującym przez Fundację oraz na podstawie wyjaśnień udzielanych przez Prezesa Fundacji.

I. Ustalenia kontroli

W trakcie czynności kontrolnych ustalono:

1. Działalność nieodpłatna pożytku publicznego

Na podstawie dokumentów przedstawionych przez Fundację w trakcie kontroli, zespół kontrolujący stwierdził, że prowadzi ona nieodpłatną działalność pożytku publicznego zgodnie z art. 7 ustawy⁵, co szerzej opisano w pkt. 1.1 protokołu pokontrolnego.

2. Działalność odpłatna pożytku publicznego

Mając na uwadze ustalenia przedstawione w pkt 1.2 protokołu kontroli stwierdzono, że Fundacja, w okresie kontrolowanym, nie prowadziła odpłatnej działalności pożytku publicznego, której definicja została określona w art. 8 ust. 1 ustawy⁶. Niemniej jednak, zgodnie z danymi w informacji, która odpowiada odpisowi aktualnemu KRS, w części 4 pkt. 1 wskazane jest, że Fundacja może prowadzić odpłatną działalność pożytku publicznego. W statucie Fundacji przyjętym 9 kwietnia 2009 r. §7 ust. 5 dokładnie określono odpłatne działania pożytku publicznego.

3. Rachunkowe wyodrębnienie odpłatnej działalności pożytku publicznego

W wyniku kontroli stwierdzono, że Fundacja w okresie kontrolowanym nie prowadziła odpłatnej działalności pożytku publicznego, której definicja została określona w art. 8 ust. 1 ustawy. Niemniej jednak, ZK, po sprawdzeniu Uchwały nr 2 Zarządu z dnia 6 września 2021 r. w sprawie polityki rachunkowości, w tym planu kont oraz złożonych sprawozdań,

---

⁵ „Działalnością nieodpłatną pożytku publicznego jest działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które nie pobierają one wynagrodzenia”.

⁶ „Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest: 1) działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które pobierają one wynagrodzenie, 2) sprzedaż wytworzonych towarów lub świadczenie usług w zakresie: a) rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558) lub b) integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176 oraz z 2022 r. poz. 218) oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085) 3) sprzedaż przedmiotów darowizny”.

ustalił, że Fundacja wyodrębniła pod względem rachunkowym prowadzone formy działalności, w Zespole 5 – Koszty wg typów działalności:

- 500 Koszty realizacji zadań statutowych – działalność nieodpłatna pożytku publicznego;
- 501 Koszty realizacji zadań statutowych – działalność odpłatna pożytku publicznego;
- 502 Koszty realizacji zadań statutowych – pozostała działalność statutowa;
- 505 Koszty działań realizowanych z 1%;
- 550 Koszty administracyjne.

4. Spełnianie wymogów organizacji pożytku publicznego

Kontrolujący stwierdzili, że Fundacja, jako organizacja pożytku publicznego, spełnia wymagania określone w art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy⁷. W toku czynności kontrolnych ustalono również, że Fundacja posiada statutowy kolegialny organ nadzoru, którego funkcję pełni Rada Fundacji, a członkowie tej Rady spełniają kryteria określone w art. 20 ust. 1 pkt 4 ustawy⁸. Kontrolujący stwierdzili również, że członkowie Zarządu Fundacji spełniają kryteria określone w art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy⁹.

5. Zamieszczanie zatwierdzonych sprawozdań finansowych i merytorycznych na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego¹⁰ oraz na stronie internetowej Fundacji

a. Zamieszczanie zatwierdzonych sprawozdań finansowych i merytorycznych na stronie podmiotowej NIW-CRSO

---

⁷ „Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania: 1) prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa”.

⁸ „Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania: 4) ma statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru: a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeński, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej, b) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni”.

⁹ „Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania: 5) członkowie organu zarządzającego nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe”.

¹⁰ Zwanego dalej „NIW-CRSO”.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Fundacja nie naruszyła postanowień art. 23 ust. 6 ustawy¹¹, co opisano w pkt 2.4 protokołu kontroli.

b. Zamieszczanie zatwierdzonych sprawozdań finansowych i merytorycznych na stronie internetowej organizacji

Zgodnie z ustaleniami kontroli nie stwierdzono naruszenia art. 23 ust. 2a ustawy¹², co opisano w pkt 2.3 protokołu kontroli.

c. Prawdliwość danych wykazanych w „Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.”

Uchybienie kluczowe:

Fundacja nieprawidłowo wykazała kwotę w „Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.” w punkcie 3.2 „Wysokość kwoty poniesionych kosztów z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie sprawozdawczym ogółem”.

Co w konsekwencji spowodowało, że Fundacja błędnie podała również kwotę w punkcie 3.1 „Stan środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego”.

ZK zweryfikował:

- „Roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.”;
- Sprawozdanie finansowe za 2021 r.;
- ewidencję księgową za rok 2021 – Zestawienie zapisów kont:
  - 400-01-03 Wydatki z 1%,
  - 402-12-1 Finansowanie z 1%,
- ewidencję księgową za rok 2022 – Zestawienie zapisów kont:
  - 400-01-03 Wydatki z 1%,

---

¹¹ „Organizacja pożytku publicznego zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej”.

¹² „Organizacja pożytku publicznego podaje sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej”.

— operacje bankowe (wybrane transakcje-przychody) za okres od 01.01.2021 do 31.12.2021 r.

Na podstawie powyższych danych, ustalono, że dane wykazane w sprawozdaniu merytorycznym za 2021 r. nie są zgodne z ewidencją księgową jednostki. Fundacja wskazała w sprawozdaniu merytorycznym kwoty wydatków ze środków pochodzących z 1% pdof w 2021 r., jako 114 726,65 zł.

Natomiast w ewidencji księgowej za 2021 r. łączna kwota wydatków ze środków pochodzących z 1% pdof wyniosła 63 118,20 zł.

Z wyjaśnień Fundacji wynika, że pozostałe – 51 608,45 zł wydatkowano w 2022 r.

W związku z powyższymi błędami, nieprawidłowo opisano również działania w pozostałych punktach sprawozdania merytorycznego:

- opisie działalności pożytku publicznego;
- informacji dotyczącej liczby odbiorców działań organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym;
- informacji dotyczącej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego organizacji w okresie sprawozdawczym.

7. Prawidłowość gromadzenia, wydatkowania i ewidencjonowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych¹³

a. Środki z 1% pdof

Środki pochodzące z 1% pdof były przekazywane na rachunek bankowy nr . Zgodnie z potwierdzeniami przelewu otrzymanego oraz sprawozdaniem finansowym Fundacja otrzymała 117 530,44 zł przychodu z 1%.

b. Wydatkowanie środków z 1% pdof

W wyniku czynności kontrolnych nie stwierdzono naruszenia art. 27 ust. 2 ustawy¹⁴.

c. Wyodrębnienie w ewidencji księgowej środków z 1% pdof

Na podstawie dokumentacji przedłożonej w trakcie czynności kontrolnych, ZK stwierdza, że podmiot kontrolowany wyodrębnił środki pochodzące z 1% pdof w ewidencji księgowej jedynie na kontach: 400-01-03 Wydatki z 1% oraz 402-12-1 Finansowanie z 1%.

6. Prawidłowość przekazywania środków pochodzących z 1% pdof

---

¹³ Zwanego dalej „pdof”.

¹⁴ „Otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego”.

Ustalenia kontroli wykazały, że Fundacja nie naruszyła postanowień art. 27aa ustawy¹⁵, co opisano w pkt 3.8 protokołu kontroli.

7. Obowiązki wynikające z przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 120)¹⁶

Zgodnie z ustaleniami kontroli nie stwierdzono naruszenia art. 34 ust. 1 udpp .

Uchybienia kluczowe:

Niemniej jednak, w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, dowód księgowy powinien zawierać w szczególności stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

Ponadto, zgodnie z art. 10 ust 2 ustawy o rachunkowości oraz art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych przyjęte w jednostce zasady weryfikacji (sprawdzenia) dowodów księgowych określa kierownik tej jednostki, jako odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki finansowej.

Fundacja, Uchwałą nr 2 Zarządu z dnia 6 września 2021 r. w sprawie polityki rachunkowości wprowadziła określone zasady rachunkowości. Zgodnie z Rozdziałem III.2. *Kontrola dowodów księgowych*: "Dowody księgowe obejmuje się kontrolą merytoryczną, formalną i rachunkową, której celem jest sprawdzenie legalności, rzetelności i prawidłowości zdarzeń i operacji gospodarczych w tych dowodach". W kolejnych punktach tego rozdziału Polityki rachunkowości, Fundacja zdefiniowała, na czym polega każda z kontroli (merytoryczna, formalna, rachunkowa). Co więcej, w pkt 5 zawarto zapis, że „Osoby sprawdzające dowód księgowy powinny na znak wykonania tych czynności zamieścić swoje podpisy na dowodzie”. Podobnie przyjmuje się, jako standard w rachunkowości – każda czynność kontrolna powinna być opatrzona podpisem osoby, która tą czynność wykonuje.

ZK stwierdził, że sprawdzone dokumenty księgowe nie zawierają informacji, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. Na dokumentach zamieszczono jedynie:

- numer z ewidencji księgowej z wskazanym numerem konta księgowego;
- formę płatności – przelew/karta/gotówka;

---

¹⁵ „Organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a ustawy, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% pdof na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie”.

¹⁶ Zwanej dalej „Uor”.

— koszt – fundacja/Afryka/1%.

Powyższe oznacza, że Fundacja naruszyła art. 21 ust. 1 pkt 6.

II. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia, które opisano w protokole kontroli w części II:

1. Naruszenie art. 21 ust. 1 – brak na zweryfikowanych dokumentach księgowych informacji, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6. Na dokumentach zamieszczono jedynie:
  - numer z ewidencji księgowej z wskazanym numerem konta księgowego;
  - formę płatności – przelew/karta/gotówka;
  - koszt – fundacja/Afryka/1%.
2. Błędnie wypełniono „Roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.” W przedłożonym sprawozdaniu merytorycznym kontrolowanej jednostki za 2021 r. stwierdzono niezgodność danych z ewidencją księgową. ZK stwierdził, że Fundacja nieprawidłowo wykazała kwotę w „Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.”:
  - w punkcie 3.1 „Stan środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego”;
  - w punkcie 3.2 „Wysokość kwoty poniesionych kosztów z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie sprawozdawczym ogółem”.

W związku z powyższymi błędami, nieprawidłowo opisano również działania w pozostałych punktach sprawozdania merytorycznego.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono kluczowe uchybienia działalności Fundacji, które są konsekwencją niewystarczającej znajomości określonych wymogów ustawy. Stwierdzone uchybienia stoją w sprzeczności z przepisami ustawy określonymi w pkt II wystąpienia pokontrolnego. Stwierdzono również uchybienia, które polegają na błędnym ujęciu danych w „Rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.”

IV. Zalecenia i wnioski

Wobec powyższych ustaleń, w tym stwierdzonych uchybień zaleca się:

1. zamieścić na dokumentach księgowych informacje o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 Uor;
2. skorygować „Roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.”:
  - a) w części II „Charakterystyka działalności organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 1.1 „Opis głównych działań podjętych przez organizację”:
    - usunąć działanie, które sfinansowano w ramach dotacji 65/2021;
    - usunąć działanie, które sfinansowano w ramach dotacji 66/2021;
    - usunąć działanie, które sfinansowano w ramach dotacji 67/2021;
  - b) w części II „Charakterystyka działalności organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 2.1 „Liczba odbiorców działań organizacji”;
  - c) w części II „Charakterystyka działalności organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 3.2, kolumnę „Przedmiot działalności” oraz kolumnę „Szacunkowe koszty poniesione w ramach sfery z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych”;
  - d) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 3.1 „Stan środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego”;
  - e) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 3.2 „Wysokość kwoty poniesionych kosztów z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie sprawozdawczym ogółem”;
  - f) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 3.3 „Działania, w ramach, których poniesiono koszty ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie sprawozdawczym [...]”;
  - g) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 3.4 „Cele szczegółowe [...]”;
  - h) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 4. „Informacje o poniesionych kosztach w okresie sprawozdawczym”;
  - i) w części III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”, w punkcie 5. „Wynik działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego lub działalności gospodarczej organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym”.

Na podstawie § 20 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2054) zobowiązuje Fundację do przekazania informacji o sposobie usunięcia nieprawidłowości i uchybień oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Zatwierdzam

Łukasz Marcisz

zastępca dyrektora

Departament Społeczeństwa Obywatelskiego

/podpisano elektronicznie zgodnie z elektronicznym znacznikiem czasu/

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	526444.3945215.3183356
Nazwa dokumentu	Wystąpienie_pokontrolne_FDA_ostateczna 12.07.2023.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie_pokontrolne_FDA_ostateczna 12.07.2023
Sygnatura dokumentu	DOB.NK.6621.3.2023
Data dokumentu	12.07.2023 00:00:00
Skrót dokumentu	E1C9D29E0C55BA0A120B7570E7AA0E16C83302 42
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	12.07.2023
Podpisane przez	Łukasz Marcisz Zastępca dyrektora
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

